

ЛІНГВОПОЕТИКА

УДК 81'38=161.2

В'ячеслав Левицький, канд. філол. наук
м. Київ

ДОКУМЕНТ У ДОРОБКУ ПИСЬМЕННИКА- ЕКСПЕРИМЕНТАТОРА: ТЕКСТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

Досліджено основні тенденції в оформленні ділових паперів письменника Олекси Влизька. Бачення документа, притаманне цьому авторові, інтерпретується в біографічному, власне лінгвістичному й текстологічному аспектах. Як наслідок, узагальнено риси ідіостилю митця в межах офіційно-ділового стилю української мови.

Ключові слова: текст, лексика, офіційно-діловий стиль мови, ідіостиль, спілкування.

Офіційно-діловий стиль мови зазвичай визначають як помежево врегульовану, ба навіть замкнену [Тименко : 4], систему. Низка дослідників співвідносить його з бюрократичним дискурсом [Тубалова : 94], виключаючи можливість уживання конотативно маркованих складників [Палёнис : 13]. Небезпідставно допускається емоційне забарвлення лексики, зокрема в етикетних формулах [Богуш : 140–141]. У всякому разі, вияви авторської індивідуальності в ділових паперах прийнято зараховувати до винятків, малоістотних відхилень від норми.

Водночас недостатньо висвітленим залишається питання оформлення документів митцями. Натомість варто припустити, що, тяжіючи до породження художніх творів, такі мовці не уникають індивідуалізованих висловлювань і в інших текстах. Тобто авторська свідомість видається “запрограмованою” на експресивно багатий виклад незалежно від жанрів, стилів і комунікативних ситуацій.

Інтерес в окресленому ракурсі може становити доробок письменників, схильних до радикальних, зокрема авангардистських, експериментів. Прибічники вказаних напрямів дотепер не зали-

шаються остронь суспільних відносин, які обслуговує офіційно-діловий стиль мови. Як відомо з історії української літератури, футуристи засновували численні об'єднання, діяльність яких передбачала не лише творчі, а й адміністративні стосунки. Де-хто з авангардистів також брав активну участь у дипломатичних та інших політичних заходах найвищого рівня. При цьому документи, які вони складали, у межах лінгвістики досі докладно не вивчалися.

Мета запропонованої статті – з'ясувати особливості офіційно-ділового стилю української мови, засвідчені в ділових паперах письменника, художнім текстам якого притаманне експериментування. Матеріал дослідження охоплює документи О. Влизька, що зберігаються у фонді рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Слова та словосполучення з опрацьованих текстів для компактності подаємо переважно в початковій формі. При цитуванні висловлювань збережено стильові, пунктуаційні та власне правописні особливості.

Доречно нагадати: О. Влизько (1908–1934) – український письменник. У різні періоди він був учасником літературних угруповань “Нова генерація” (зокрема її київської групи в межах Всеукраїнської спілки комуністичної культури), “Молодняк”, Всеукраїнської спілки пролетарських письменників, Спілки радянських письменників України. У художньому доробку поєднував риси авангардистської та неоромантичної поетики. За спостереженням Ю. Лавріненка, Влизьків творчий шлях сягав “клясицизму, футуризму, “виробничої поезії” – агітки, – а над усім і передусім активного вітаїстичного романтизму” [Лавріненко : 376].

Влизькові документи проаналізуємо в біографічному, власне лінгвістичному й текстологічному аспектах.

Щодо власне лінгвістичного, то аналізу потребують особливості мовлення письменника. Справді, мові поетових ділових паперів притаманне вживання прикметних лексичних одиниць. Передусім ідеться про книжні слова, головним чином із абстрактним значенням, що асоціюються з офіційно-діловим стилем [Мацько : 92]. Більшість із них належить до запозичень. Митець послуговувався такими словами, як *протест* (Заява–34, арк. 1);

систематично (Заява–34, арк. 1); *регулярний* [Заява–34, арк. 1]; *претендувати*: <...> *не претендую щоб мене друкували в Москві* (Заява–34, арк. 2); *авторитет* (Заява–34, арк. 2); *формальність*: *До свого вступу до Спілки я ставлюся не як до пустої формальності* <...> (Заява–32, арк. 5); *формально* (Заява–б/д); *етап* (Заява–32, арк. 5). Замість *продовження строку дії*, О. Влизько посилався на *пролонгацію* договору (Лист, арк. 2). Автор прагнув *поінформувати* читачів, а не *повідомити* чи *навести* (*викласти*) *необхідні відомості* (*дані*) (Заява–34, арк. 4). Тож іншомовне походження постає одним із критеріїв установаження книжної лексики в письменникових документах. При цьому деякі умовляльні категорії виражено за допомогою власне українських лексем: *умова*, *обставина* (Лист, арк. 2). У всякому разі, вирізнені одиниці сприяють унаочненню службового характеру комунікації. Невипадково в листі, узагальнюючи перебіг співпраці зі співробітниками радіо, поет назвав поточні об'єктивні події *офіційною стороною* (Лист, арк. 2).

Поширеними є й терміни, пов'язані з досягненням схожої мети. Серед них доречно вирізнити кілька основних лексико-семантичних груп. Зокрема, у листах, довідках і заявах привертають увагу найменування політичних утворень і державних органів: *Крайком* (Довідка), *парторганізація* (Заява–34, арк. 1), включно з відповідними скороченнями: *ВЛКСМ* – ‘Всесоюзна Ленінська комуністична спілка молоді’; *ЦК ЛКСМУзб.*, *ЦК ЛКСМУз.* – ‘Центральний комітет Ленінської комуністичної спілки молоді Узбецької Радянської Соціалістичної Республіки’ (Довідка); *ВУСПП* – ‘Всеукраїнська спілка пролетарських письменників’ (Заява–32, арк. 5); суб'єктів: *кадри літератури* (Заява–34, арк. 1), у т. ч. позначення посад: *редактор* (Лист, арк. 1), *діловодка* (Лист, арк. 2), *начполіт* [Лист, арк. 4), і об'єктів: *фонд* (Довідка), *аванс* (Лист, арк. 1), *членський квиток*, *членські внески* (Заява–б/д), адміністративної діяльності; організаційних заходів: *нарада* <поетів> (Лист, арк. 2); жанрів і метажанрів літератури: *радіокомпозиція* (Лист, арк. 1), *огляд* (Заява–34, арк. 2) та ділових паперів: *договір* (Довідка; Лист, арк. 2), *телеграма* (Лист, арк. 4), *заява* (Заява–б/д); реквізитів, розрядів документованих

відомостей: *термін* у значенні ‘період’ (Лист, арк. 2–4), *хатня адреса* (Лист, арк. 4).

Як належить, досліджуваний стиль засвідчено в усталених конструкціях. Зокрема, відповідно до прийнятої класифікації таких засобів (пор.: [МФЕ : 180, 447; Мацько : 345, 353]) у Влизькових документах виокремлюємо кліше. Ці лексичні конструкції, зберігаючи більшу чи меншу патетичну виразність, ужиті насамперед задля стандартизації висловлювань: *одержати* <...> *пропозицію* (Лист, арк. 1), *накладати обов’язки* (Лист, арк. 1), *викликати захоплення* (Лист, арк. 1), <дати аванс> *згідно з* <усною умовою мою> (Лист, арк. 2), *введення в облуду* (Заява–34, арк. 1), *мати право* (Заява–34, арк. 2), *є потреба* (Заява–34, арк. 4). Мовні штампи поет використовує в типових, знеособлених конструкціях: *поступати у розпорядження* (Довідка), *вважати договір чинним* (Лист, арк. 2), *суворо попереджати* (Заява–32, арк. 1).

Однак усупереч уявленням про офіційно-ділову мову О. Влизько не уникав емоційно-оцінної лексики. Особливо активно автор залучав лексеми та словополучення з негативною конотацією: *обдурити* (Лист, арк. 1), *халтурити, халтура* (Лист, арк. 2), *обдумане затирання* (Заява–34, арк. 1), *не гробити* (Заява–34, арк. 2), *цькування* (Заява–34, арк. 4), <вставлено: *найбільш*> *іржаві “обойми”* (Заява–34, арк. 5) чи помежевими щодо нейтральних і негативних значенневими відтінками: <мати> *не богемником, не еkleктиком* (Заява–32, арк. 5). Крім цього, у документах трапляються фразеологізми, які мають експресивне маркування: *з гріхом пополам* (Заява–32, арк. 2). Рідше автор уживає слова з позитивною конотацією: *залюбки* (Лист, арк. 1), *оздоровлюватися* у значенні ‘позбуватися начебто шкідливих складників світогляду’ (Заява–32, арк. 4).

Понад те, письменник уживав у ділових паперах суто експресивні засоби, зокрема метафори. Часто згадана практика мала на меті осміювання певних осіб чи явищ: <...> *хочу щоб* <...> *не махали перед моїм носом, як перед носом осла оберемком сіна, щоб потім віддати цей оберемок* <вставлено: *іншій людині, напр.*> *т. Рибаку* (Заява–34, арк. 2).

Трапляються також самоіронічні судження: *До Спілки Радянських Письменників України я прихожу з головою яку вже можу хоч трохи, а нести гордо* (Заява–32, арк. 5).

Попри нерегламентованість у 1930-х рр. ряду норм української мови засобом посилення виразності були впізнавані росіянізми: <...> *для мене зовсім не бажано, щоб радіо слухачі знайомі з моїм прізвищем почули його як авторське якоїсь єрунди* (Лист, арк. 1).

Своєрідно, що в російськомовних документах О. Влизька спостерігаються ще більш експресивні формулювання. У зазначених текстах поряд із розкутим викладом засвідчено навіть обценну лексику: <...> *Ваш адрес мне не известен, – я не присматриваюсь к № всех домов в какие я вхожу в Киеве (а их до чорта)* (ОЗ, арк. 2).

Особливості вживання мови репрезентовано в поетовому мовленнєвому паспорті (пор.: [Бацевич : 84, 101–105]). Із документів убачається, що письменник тяжів до жанрів мовлення, властивих офіційно-діловому спілкуванню:

– директиви: *Прошу вас негайно повідомити мене [закреслено: (хоч і телеграмою)] чи я мушу кінчати роботу <...>* (Лист, арк. 4); *Прошу розглядати цю мою заяву як категоричний протест і вжити через парторганізацію СРПУ <...> заходів* (Заява–34, арк. 1);

– комісиви: *Я ще раз повторюю писаною заявою, що я матиму гроші лише в кінці квітня. Членські внески я не платив, бо в мене нема членського квитка <...>* (Заява–б/д, арк. 1);

– декларативи: *За договором ви мали дати мені аванс при підписанні, а згідно з усною умовою мою з т. Гельдфанбейном – 2го Травня точно. Але замість того я не одержав нічого ні 2, ні 3, ні 4 ні далі – Травня, тоді як я при підписанні робив заяву, що я почну працювати і вважати договір чинним лише з дня одержання авансу* (Лист, арк. 2).

Водночас у текстах трапляються експресиви: [підкреслено: *Моя вина*]: – *У мене була повна можливість на пропозицію [вставлено: т. Гельд] визначити термін подачі [закреслено: (при*

підписанні договору з т. Гельфандбейном)] відповідати не таким безумно коротким для будь-якої сер'йозної роботи терміном як 1½ місяці (Лист, арк. 2–3) чи їх вияви в ході розгортання інших актів: *Я не шукаю собі популярності в [закреслено: рекламних] оглядах, але я маю право на те, щоб мені давали моє місце* (Заява–34, арк. 2) – комісив + експресив.

Серед жанрів переважають скарга та заява з помітними порушеннями мовленнєвих норм. Як уже зазначалося, О. Влизько у спілкуванні міг відходити від етикету, уживаючи просторічні зневажливі чи в цілому надміру емоційні слова, удаючись до небажаної деталізації (маркери часу в цитаті з декларативного акту). Тон автора найчастіше варіює від підкреслено безстороннього до помежево суб'єктивного, розкритого через образність (див.: Лист; Заява–34). Інколи зниження стилю відбувається на стику висловлювань без жодних перехідних фраз. При вирішенні поточних робочих питань письменник широко аргументував свою позицію та не оминав прямих докорів адресатам, на чії соціальні статуси не зважав: *Я зараз категорично не можу сплатити нічого, бо нічого не маю. Треба бути людьми й розуміти, що буває формально правильно а по суті знуцання* (Заява–б/д, арк. 1).

У досліджуваних текстах радше означається не документальний персонаж (див.: [Левицький]), а суб'єкт, подібний до автобіографічного літературного героя. Він у Влизьковому офіційноділовому мовленні здебільшого не засвідчує колективних цінностей та не сприяє утвердженню правових норм, а максимально індивідуалізується і співвідноситься з протестом проти ряду правил. Літератор за потреби зауважує певні особисті мотивації: *Я є членом Спілки рад. Письменників і це [закреслено: й не абиякий обов'язок; закреслено надписане: “важкий випадок”] накладає на мене [закреслено: в свою чергу] не абиякі обов'язки, насамперед обов'язок бути людиною – чесною* (Лист, арк. 1).

Митець був схильний до епатажу, провокацій і розіграшів. Письменник грайливо поводився зі скульптурними зображеннями радянських політичних лідерів, що, на думку дослідників,

спровокувало його арешт [Коцарев : 132–133]. Через його ексцентричну поведінку з'являлися міфи про молодого автора, найперше – про Влизькову смерть, а потім – і про містифікацію загибелі. Згадані домисли також пов'язані з офіційно-діловим спілкуванням, адже повідомлення про те, що літератор начебто потонув у річці, надсилали до періодичних видань як довідково-інформаційний документ (телеграма – пор.: [Слабошпицький : 95; Коцарев : 132]). Значно пізніше було доведено: мав місце не трагічний випадок і не містифікація, а прикре непорозуміння, адже із жалобними відомостями про себе сам О. Влизько ознайомився лише згодом [Слабошпицький : 102–103]. Зрештою, скандал прийнято первісно асоціювати з футуризмом [Цимбал : 383] – напрямом, до якого автор мав стосунок. “Авантюриком у найкращому <...> розумінні”, “людиною відважно взятого шансу і ризику, небезпечного для <...> себе подвигу” [Лавріненко : 376] називали Влизька й сучасники. Тобто незвичне бачення ділових паперів, передусім їх мовного оформлення, було цілком суголосним митцевій життєтворчості.

Крім того, чинниками комунікації були Влизькові глухота і “не контрольоване слухом <...> мовлення” [Слабошпицький : 31]. Імовірно, розкутість у складанні документів, а отже, письмовому спілкуванні, компенсувала обмеження, яких неминуче зазнавав поет у розбудові усних текстів.

Слід узяти до уваги й текстологічну специфіку документів О. Влизька. Збережені переважно їхні чернетки. Показово, що поет удався до скорочень та численних виправлень, зокрема вставок і закреслень. Нечіткість письма призвела навіть до хибної пагінації, яку здійснили архівісти. Справді, аркуші заяви, котра містить низку Влизькових виправлень, пронумеровані в помилковому порядку. Згідно з фактичним змістом документа, другий аркуш в одиниці зберігання ідентифіковано як четвертий, третій – як другий і т. ін. (див.: Заява–34). Варто припустити, що робота над діловими паперами розгорталася настільки бурхливо, що митець подекуди нехтував суттєвими деталями. Приміром, прізвище адресата “Гельфандбейн” (очевидно, пись-

менник Григорій Гельфандбейн) у листі від 04.08.1934 неодноразово наводиться з помилками та відповідними корективами. Правкою в зазначенні цього антропоніма розпочинається документ, унаслідок чого применшено тактовність подальшого викладу: *Вельмишановні товариші Куцек або Гель* [закреслено: *д*] *фандбейн!* (Лист, арк. 1). Урешті-решт, достеменно невідомо, чи взагалі відправляв (надавав) О. Влизько аналізовані документи адресату. Таким чином, виключати те, що в архівному фонді зберігаються тільки нотатки – проекти ділових паперів, котрі свідчать про тимчасові оцінки поточних справ, не варто.

Отже, у документах О. Влизька простежуються певні особливості застосування стильових норм. Ідеться про залучення лексичних і фразеологічних засобів із емоційно-оцінним значенням, орієнтування на експресивні мовленнєві акти, недотримання деяких вимог етикету при спілкуванні. Виявлені риси відповідають літературній репутації письменника (станом на 1930-і рр. – митець, що поступово відходить від авангардизму, знаний також через зухвалі витівки в повсякденній поведінці). Це дає змогу зауважити Влизьків ідіостиль офіційно-ділового стилю української мови. Під час взаємодії з різноманітними управлінськими органами автор свідомо чи ні, крім передбачуваних книжних слів, термінів, кліше та штампів, використовує власний словник, пов'язаний з іншими царинами (поезія, художня проза, публіцистика, літературна критика). Виявлена інтерференція стилів і жанрів потребує подальшого ретельного вивчення, насамперед з урахуванням реальних меж шаблонності й експресивної нейтральності офіційно-ділових текстів.

ДЖЕРЕЛА

Довідка – *Влизько О.* Довідка про стан справ у зв'язку з моєю подорожжю до Узбекистану тощо : уривок // Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, ф. 75, од. зб. 162, б/д, автограф (уривок), 1 арк.

Лист – *Влизько О.* Лист Куцеку, Гельфандбейну з приводу гонорару за радіокомпозицію // Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, ф. 75, од. зб. 99, 04.08.1934, чорновий автограф, 4 арк.

Заява–32 – *Влизько О.* Заява про вступ до Спілки радянських письменників України з характеристикою своєї творчості : без початку // Інститут рукопису

Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, ф. 75, од. зб. 96, <1932 р.>, автограф, 5 арк.

Заява-б/д – *Влизько О.* Заява до Голови місцевому письменників <УРСР> з проханням відкласти сплату боргу : без кінця // Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, ф. 75, од. зб. 97, б/д, автограф, 1 арк.

Заява–34 – *Влизько О.* Заява до Правління Спілки радянських письменників України з протестом проти замовчування його творчої діяльності в оглядах “Київської літератури” // Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, ф. 75, од. зб. 95, <1934 р.>, чорновий автограф, 5 арк.

ОЗ – *Влизько А.* Об'яснительная записка по поводу своей неявки на работу // Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, ф. 75, од. зб. 164, <1932–1934 рр.>, чорновий автограф, 3 арк.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Бацевич Ф.* Лінгвокомунікативні та риторико-прагматичні виміри художнього тексту : на матеріалі роману Івана Франка “Перехресні стежки” / Ф. Бацевич. – Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2016.

2. *Богущ С.* Моўныя асаблівасці службовых дакументаў Я. Купалы / С. Богущ // *Мова – літаратура – культура* : VIII Міжнар. навук. канф. : зб. наук. арт. ; пад. агул. рэд. Т. Шамякінай. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2012. – С. 139–143.

3. *Коцарев О.* Олекса Влизько : Біографічна довідка // Українська авангардна поезія (1910–1930-ті роки) : Антологія / упоряд. О. Коцарев, Ю. Стахівська. – К. : Смолоскип, 2014. – С. 131–133.

4. *Лавріненко Ю.* Олекса Влизько : літературна силуета // Розстріляне відродження : антологія : 1917–1933 : поезія – проза – драма – есей / упоряд., передм., післямова Ю. Лавріненка; післямова Є. Сверстюка. – К. : Смолоскип, 2007. – С. 374–377.

5. *Левицький В.* Вияв актанта в офіційно-діловому спілкуванні / В. Левицький // Дні науки філософського факультету – 2016 : Міжнарод. наук. конф. : матеріали доповідей та виступів. – У 10 ч. – К. : Київ. ун-т, 2016. – Ч. 3. – С. 91–93.

6. МФЕ – Мала філологічна енциклопедія / Уклали: О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. – К. : Довіра, 2007.

7. *Мацько Л.* Культура української фахової мови / Л. Мацько, Л. Кравець. – К. : Академія, 2007.

8. *Палёніс Й.* Об актуальности проблемы “общелитературная норма и функциональные стили” / Й. Палёніс // *Общелитературный язык и функциональные стили* : Сб. ст. – Вильнюс : Мокслас, 1986. – С. 6–14.

9. *Слабошпицький М.* Венямін літературної сім’ї / М. Слабошпицький. – К. : Ярославів Вал, 2008.

10. Тименко Л. Розвиток лексики офіційно-ділового стилю української мови на початку ХХ ст. (1917–1933 pp.): автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Л. Тименко. – К., 2007.

11. Тубалова И. Проблемы трансформации смысла “советского текста” в речевой среде постсоветской деревни / И. Тубалова // Язык и культура. – 2011. – № 3. – С. 94–105.

12. Цимбал Я. Три “С” українського футуризму: секс – спорт – скандал / Я. Цимбал // Антипролог : зб. наук. праць, присвячених 60-річчю М. Сулими. – К. : Стилоз, 2007. – С. 383–392.

REFERENCES

1. Batsevych F. (2016) Linhvokomunikatyvni ta rytyrkyo-prahmatychni vymiry khudozhnogo tekstu (na materialy romanu Ivana Franka ‘Perekhresni stezhky’) [*The Linguocommunicative and Rhetoric and Pragmatic Dimensions of Imaginative Text (Based on Ivan Franko’s Novel “The Cross Paths”)*]. Lviv: LNU im. I. Franka, 204 p. (in Ukrainian).

2. Bohush S. (2012) Mownyia asablivavtsi sluzhbovykh dokumentaw Ia. Kupaly [*The Linguistic Peculiarities of Official Documents by Ia. Kupala*]. Proceedings of the Language - Literature - Culture: VIII International Scientific Conference (Minsk, 2012) (ed. T. Shamiakina), Minsk: Vyd. tsentr BDU, pp. 139-143 (in Belorussian).

3. Kotsarev O., Stakhivska Yu. (eds.) (2014) Oleksa Vlyzko: Biohrafichna dovidka [*Oleksa Vlyzko: The Biographic Information*]. *Ukrainian avant-garde poetry (1910-1930): Anthology*. Kyiv: Smoloskyp, pp. 131-133 (in Ukrainian).

4. Lavrinenko Yu. (2007) Oleksa Vlyzko: literaturna sylveta [*Oleksa Vlyzko: the Short Literary Portrait*]. *The Shot up revival: anthology: 1917-1933: poetry - prose - drama - esey*. Kyiv: Smoloskyp, pp. 374-377 (in Ukrainian).

5. Levytsky V. (2016) Vyiav aktanta v ofitsiino-dilovomu spilkuvanni [*The Representations of Actant in Official Communication*]. Proceedings of the Days of Science Faculty of Philosophy - 2016. Kyiv: Kyiv University, vol. 3, pp. 91-93 (in Ukrainian).

6. Skopnenko O.I., Tsymbaliuk T.V. (eds.) (2007) Mala filolohichna entsyklopediia [*The Short Philological Encyclopedia*]. Kyiv: Dovira, 2007, 478 p. (in Ukrainian).

7. Matsko L., Kravets L. (2007) Kultura ukrainskoi fakhovoi movy [*The Culture of Professional Language*]. Kyiv: Akademiia, 2007, 360 p. (in Ukrainian).

8. Palionis I. (1986) Ob aktualnosti problemy ‘obshcheliteraturnaia norma i funktsionalnyie stili’ [*About the Topicality of the Problem “General Literary Rate and Functional Styles”*]. *General literary language and national styles: Collected papers*. Vilnius: Mokslas, pp. 6-14 (in Russian).

9. Slaboshpytsky M. (2008) Veniamin literaturnoi simyi [*Benjamin of Literary Family*]. Kyiv: Yaroslaviv Val, 288 p. (in Ukrainian).

10. Tymenko L. (2007) Rozvytok leksyky ofitsiino-dilovoho styliu ukrainskoi movy na pochatku 20 st. (1917-1933) [*The Development of Lexicon of Official Style*

of Ukrainian Language on the Beginning of 20th Century (1917-1933)] (PhD Thesis), Kyiv. 20 p. (in Ukrainian).

11. Tubalova I. (2011) Problemy transformatsii smysla “sovetskoho teksta” v rechevoi srede postsovetskoi derevni [*The Problems of the Transformation of the Sense of “Soviet Human” in the Communicative Environment of Post-Soviet Village*]. *Language and culture*, vol. 3, pp. 94-105 (in Russian).

12. Tsymbal Ya. (2007) Try “S” ukrainskoho futuryzmu: seks – sport – skandal [*Three “S” of Ukrainian Futurism: Sex - Sports - Scandal*]. Antyproloh : Zb. nauk. prats, prysviachenykh 60-richchiu M. Sulymy [*Antyproloh: Collected papers, dedicated to the 60th anniversary of M.Sulima*]. Kyiv : Stylos, pp. 383-392 (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редколегії 06.08.16

Vyacheslav Levytsky, Candidate of Philology
Kyiv

**The document in the inheritance
by the writer-experimentalist: textual peculiarities**

The article investigates the most important trends in the formation of business papers by Oleksa Vlyzko (1908–1934). This Ukrainian writer belonged to the literary groups “Nova Heneratsiya” (“The New Generation”), “Molodnyak” (“The Offspring”), Ukrainian Union of Proletarian Writers and combined the elements of Vanguardistic and Neo-Romantic poetics into one.

The aim of proposed work is determination of the standards of Ukrainian legal (official-business) style that are represented in the documents of the man of letters who gravitates to experiments in imaginative texts.

The topicality of the research consists in the analysis of the manifestations of the author’s individuality in such style which is often treated as the kind of unemotional and even bureaucratic discourse. At the same time the conciousness of the follower of the play in the belles-lettres may be ‘programmed’ to expressive account in another spheres.

Vlyzko’s vision of a document is interpreted in purely linguistic, biographical and textological aspects.

The first of them lets to discern the emotional lexical and phraseological means, methapors, Russisms with some connotations in business papers (халтура ‘pot-boiler’; <...> хочу щоб <...> не махали перед моїм носом, як перед носом осла оберемком сіна “I want that <...> anyone shouldn’t wave in front of my nose like he should wave with a bottle of hay in front of a nose of a donkey”; ерунда ‘rubbish’ (Russian)).

As biographical materials show, Oleksa Vlyzko liked various provocations and pranks. Those ways of behaviour were the notable factors of his linguistic communication with editors and state institutions.

Finally, the rough copies of writer's documents contain many corrections, especially fixed components and words that are crossed out. This peculiarity also testifies to the evolution of Vlyzko's special communicative etiquette and significant idiostyle in Ukrainian legal (official-business) style.

The innovatory material of the research includes the sources from Manuscript Institute at Volodymyr Ivanovych Vernadsky Ukrainian National Library.

Keywords: *text, vocabulary, legal (official-business) style of language, idiostyle, communication.*